

Dr n. med. Stanisława Ławińska-Stankiewicz (1915-1985)

Stanisława Ławińska urodziła się 1 maja 1915 r. w Wilnie. Jej ojciec, Stanisław Ławiński, był urzędnikiem Magistratu Miasta Wilna, a matka, Wanda z Raczkowskich, zajmowała się domem. Stanisława była ich jedynym dzieckiem. Mieszkali przy ul. Pióromont w niewielkim jednorodzinny domu z ogrodem. Stanisława ukończyła w Wilnie państwowe humanistyczne Gimnazjum im. Elizy Orzeszkowej. Maturę zdała w 1933 roku.

W czasie nauki gimnazjalnej marzyła o studiowaniu historii, nie myślała wówczas o medycynie. Studia medyczne podjęła jednak za namową rodziców, co nie było łatwym zadaniem, ponieważ w tym czasie Wydział Lekarski był jedynym, na jaki obowiązywał egzamin wstępny. Na wszystkie inne kierunki wystarczało jedynie się zapisać. Poza tym obowiązywała zasada *numerus clausus* dla kobiet, których przyjętych mogło być tylko 20%. Stanisława pomyślnie zdała egzamin wstępny i w 1933 r. rozpoczęła studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Najczęściej wspo-

minała znakomite wykłady prof. A. Wrzoska z etyki lekarskiej, które gromadziły tłumy studentów, również z innych wydziałów. Stały się one ważną wskazówką w całym jej lekarskim życiu. Dyplom lekarza otrzymała w czerwcu 1939 roku. Spieszyła się ze zdawaniem ostatnich egzaminów, gdyż było dla niej jasne, że niedługo wybuchnie wojna. W czasie studiów nie liczyła na zatrudnienie w Wilnie, gdzie o pracę było bardzo trudno. Sądziła, że będzie pracowała na prowincji. Wybuch wojny zmienił wszystko. Jesienią 1939 roku rozpoczęła staż podyplomowy w Szpitalu św. Jakuba. W czasie wojny w Wilnie kilkakrotnie zmieniali się okupanci, trudne też były stosunki polsko-litewskie. Warunkiem zdobycia prawa wykonywania zawodu było nauczenie się języka litewskiego, który opanowała dość szybko. W latach wojennych pracowała w różnych miejscach, lecz zawsze w zawodzie lekarza. Właściwie dopiero po studiach, w trakcie pracy zawodowej, pokochała swój zawód i była wdzięczna rodzicom, którzy ją do niego namawiali. Pracowała głównie w lecznictwie otwartym.

W 1944 roku została zatrudniona w polowym szpitalu Armii Czerwonej, który był zorganizowany w Wilnie i zajmował się wyłącznie ranami kończyn górnych. Zawsze dobrze wspominała tę pracę, chociaż musiała nauczyć się języka rosyjskiego, odbyć szkolenie wojskowe i polityczne. Była pod wrażeniem dobrych wyników leczenia mimo trudnych warunków (brak prądu, operacje przy lampie naftowej). W szpitalu tym panowała dobra atmosfera, a ranni mieli dobrą opiekę. Pracę kontynuowała do 1945 roku. Kiedy ruszyła

ofensywa styczniowa, było jasne, że Wilno znajdzie się poza granicami Polski i trzeba będzie wyjechać. Zatrudniła się w Urzędzie Pełnomocnika do Spraw Ewakuacji i wielokrotnie jeździła do Polski jako lekarz z transportami ewakuacyjnymi.

Wilno opuściła wraz z rodzicami przedostatnim transportem w 1946 roku. Najpierw przyjechała do Bydgoszczy, ale natychmiast przeniosła się do Gdańska, ponieważ organizowała się tam Akademia Lekarska. Pragnęła pracować w klinice uniwersyteckiej, w której dostęp do nowości w medycynie był łatwiejszy. W czasie wojny nie miała dostępu do literatury naukowej ani nowych podręczników. Podjęła pracę w Klinice Chorób Wewnętrznych prowadzonej początkowo przez prof. S. Wszelakiego, a potem przez prof. M. Górskiego. W zniszczonym Gdańsku brakowało lekarzy, więc równocześnie pracowała w przychodni rejonowej.

Dr S. Ławińska w latach okupacji
(ok. 1943 r.)

Rejon placówki obejmował okolice ulic Kartuskiej, Łostowickiej i Suchanino. Dyżurowała także w Szpitalu Dziecięcym przy ul. Kartuskiej i prowadziła praktykę prywatną. W latach 60. i 70. pracowała jako konsultant chorób wewnętrznych w regionie. Bardzo lubiła pracę w Klinice, chętnie zajmowała się też dydaktyką. Cieszyła się wielkim uznaniem studentów i doskonałą opinią przełożonych. W 1952 r. obroniła pracę doktorską, uzyskała też w 1953 r. tytuł specjalisty II stopnia w zakresie chorób wewnętrznych. W 1952 r. wyszła za mąż za Witolda Stankiewicza, adwokata, a w roku 1957 urodziła córkę Joannę. Z początkiem października 1963 roku objęła w Klinice stanowisko adiunkta, na którym pozostawała aż do przejścia na emeryturę 30 września 1976 r. Nie był to jeszcze koniec jej kontaktu z medycyną – pracę kontynuowała w Spółdzielni Lekarskiej. Nigdy też nie porzuciła zainteresowania historią i wiele czasu poświęcała czytaniu książek historycznych.

Zmarła 5 października 1985 roku. Została pochowana na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku.

oprac. prof. Wiesław Makarewicz*

* Tekst powstał na podstawie rozmowy z dr Joanną Stankiewicz-Wróblewską, córką dr Stanisławy Ławińskiej-Stankiewicz. Zdjęcia ze zbiorów rodzinnych i archiwum GUMed.

I KLINIKA CHOROÓB WEWNĘTRZNYCH
 Kierownik: Stanisław Wszelaki, dr w. n. lek., doc. ALG i zast. prof. patologii szczegółowej i terapii chorób wewnętrznych
 Adiunkt: Leon Tenczyński, dr med.
 Asystenci starsi: Leopold Jan Handzel, lek., Władysław Kierst, lek., Włodzimierz Surewicz, lek., Wacława Wróblewa, lek.
 Asystenci młodszy: Łucja Kozanowa, lek., Stanisława Ławińska, lek., Łucja Sadowska, lek.
 Asystenci-wolontariusze: Michał Marszałkiewicz, lek., Maria Różkowska, lek.

Skład osobowy Akademii Lekarskiej w Gdańsku, 1948 rok

Zespół I Kliniki Chorób Wewnętrznych kierowanej przez prof. Mariana Górskiego, lata 1948-1976

Zespół I Kliniki Chorób Wewnętrznych kierowanej przez prof. Stanisława Wszelakiego, lata 1948-1954

Zespół I Kliniki Chorób Wewnętrznych kierowanej przez prof. Mariana Górskiego, lata 1948-1976